

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frane Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Meščanje!

Naši kandidatje za ljubljanske mestne volitve so:

Za III. razred, ki voli 15. aprila:

Gospod **Janez N. Horak**, hišni posestnik.

„ **Josip Jurčič**, urednik.

„ **dr. Valentin Zarnik**, odvetnik.

Za II. razred, ki voli 16. aprila:

Gospod **Franjo Ravnikar**, deželni blagajnik.

„ **Luka Robič**, penzionirani davkarski višji nadzornik.

„ **dr. Josip Vošnjak**, zdravnik.

Za I. razred, ki voli 17. aprila:

Gospod **Andrej Dolinar**, trgovec in hišni posestnik.

„ **Josip Kušar**, trgovec in hišni posestnik.

„ **dr. Josip Poklukar**, hišni posestnik.

„ **Josip Strzelba**, trgovec in hišni posestnik.

Národní meščanski volilni odbor.

Ljubljančanom pred volitvami.

Ali nam je res treba še le dokazovati, kako silno imenitno in važno bi bilo za celi naš slovenski narod, ko bi se nam uže enkrat posrečilo, da dobimo naše glavno in osredno mesto Ljubljana narodni obraz s tem, da njegove posle opravlja domača slovenska ali „kranjska“ stranka, ne pa več nemška ali odpadniško nemškutarska, katera zdaj uže nad deset let v Ljubljani gospoduje in dela tako, kakor da bi naše mesto stalo tam gori kje v nemškem Meklenburgu!

Le pomislimo nazaj, pa bomo videli, kako silno važno je narodno-politično položje ljubljanskega mesta za celo deželno politiko; videli bomo, da je Ljubljana ono prvo gradišče, ki so ga nam nemškutarji ob svojem času vzeli, da so nam potlej zaporedom po-

brali še druge, kakor trgovsko zbornico in deželni zbor. Najprej so nam vzeli ljubljanski mestni zbor, (prej narodni ali vsaj domači), potlej so mogli iti dalje. Zatorej pa moramo jim tudi mi zopet vzeti baš to osredno pozicijo, in kadar jo bomo imeli, gotove so nam na vsak način tudi druge, kajti tu bomo nemškovalno stranko prav v srce zadeli.

To so narodno-politični uzroki, kateri nas bi morali priganjati, da vse žile napnemo do zmage. A nič menj važni niso gospodarsveni razlogi, ki nas bi tudi imeli siliti k energičnemu delu, namreč, da se v tako slabih časih, kakor so denašnji, kolikor največ mogoče varčno ravna in postopa z občinskim premoženjem, kakor dozda vladajoča nemška ali nemškutarska stranka nij zmirom postopala. Sploh pa se sme tudi reči, da je nemškeje ali nemškutarskeje

stranki, ki zdaj v ljubljanskej mestnej hiši vlada, prav malo mar za mestne interese. Nemškutarski kandidatje se dajo voliti, pa niti k sejam ne prihajajo.

Nemškutarji so imeli zdaj oba cela prva dva razreda, torej 20 zastopnikov, dve tretjini. Ali nikdar nij bilo vseh njihovih zastopnikov v mestnem zboru navzočnih. Tako ježna primer v zadnji seji na vrsti posvetovanja bilo vprašanje o jako potrebnem odstopu malega kosa mestnega zemljišča, da se naredi neki nujen nov pot blizu cigarne fabrike, ali stvar se nij mogla obravnavati, ker nij bilo navzočnih postavno potrebnih dveh tretjin zastopnikov, čeravno je bilo osem (od 10) narodnih v zboru. Nemškutarjev je bilo namreč prišlo samo polovica, nič več kot de-

Listek.

Jezikoslovne reči.

Iz Slovenije. — M.

U bomo pisali namestu v.

(Konec.)

Ako je ono hvalisano in tisočero poudarjano edinjenje s Hrvati res le goli humbug, ako se nečemo ozirati na Hrvate, ako tedaj nečemo pospeševati svojega jezika, ampak ga prepuščamo, naj se prirodno razvija sam iz sebe, ga pa vsaj ne zaverajmo. Ali se ne pravi to razvoj jezika prečiti, ako mu nadevamo take sponke, ki jih jezik razbija? ako se branimo pisati vokal „u“, ki ga narod govori? Če se s takovo pisavo slučajno približamo Hrvatom, tega nismo krivi mi, mi storimo, kar jezik, kar narod veleva, a takim nakazom ne sme se ustavljati nigdo. Ni li taka pisava vsega priporočila vredna, ker izvira iz naroda? Narod je, ki opušča zdaj eno, zdaj drugo posebnost, ki nas loči od Hrvatov, in narod,

sveti glas naroda morajo slovničarji poslušati, kakor ga je poslušal Vuk Stefanović Karadžić. In ko bi mi tisto „dvojino itd.“ popustili, — česar pa jaz nikjer nijsem rekel, ampak mi g. C. le podtika — če z onim opuščanjem narodu ne bomo koristili, škodili mu gotovo ne bomo. Dvojine nema niti hrvaščina, ni srbsčina niti češčina, niti ruščina, ne govoriti o romanskih narodih. Na eni strani — glede „v“ — se sklicujemo na vse Slavjanstvo, zlasti na Ruse, — in g. C. pravi celo „po vsi pravici“ — na drugi strani pa upijemo: ne, ne! in g. C. pravi glede te dvojine, — da „se mu zdi najmauj priporočila vredna“; govoriti, da se imamo na Ruse ozirati, in govoriti, da se nemamo ozirati — kaj je to? „Ali slovenski ali hrvatski; samo ne mešanice!“ tako je; ako bomo prav slovenski pisali, narodno slovenščino, ne narejeno, potem se bomo sami od sebe približali Hrvatom, da si nevedé in celo nehoté. Takovo pospeševanje jezika, osnovano na prirodnih zakonih njegovega razvitja, nam pač ne more nigdo za mešanico

razklicavati. Pokojni Kurelac, mož goreče, recimo: plameneče ljubezni do vsega, kar je slovansko, hotel je tudi Jugoslovane tako združiti . . . ter je izmislil si neke slovniške preinake, in ravno to je bilo napčno, ker si je izmislil neke slovniške preinake, kajti slovniške oblike se ne dajo, se ne smejo izmišljati, ampak se morajo jemati iz žive besede narodove, in zatorej je tudi ono razločevanje mej „u“ in „v“ nesmiselno in neosnovano ker ni narodno, ampak izmišljeno.

Glede genetivne oblike na končnico „ij“, ki jo po vsej pravici nekoji pišejo, se skučava g. C. na Hrvate, češ, ti se je neso prijeli, torej je tudi pri nas ne treba. Isto tako smo se mi tudi slučajno oprli na Hrvate, utrijavajoči predlogovo znamenje „u“, toda pri nas g. C. te opore ne pusti veljati, dejaje, da se mu „ne zdi priporočila vredno“ in skrbno zakliče: „ali slovenski ali hrvatski; samo ne mešanice!“ Was dem einen recht, ist dem andern billig, pravi pregovor, in tako mora biti, ako nečemo sami sebe slepiti. Na Hrvate

set mož, družih deset je rajši doma ostalo ali hodilo po opravkih. In tako je skoraj zmirom. Voliti se dajo, potlej pa niti ne zahajajo v seje, a hoté, da bi jim mi štatiste delali.

Ko bi narodnjaki ne prihajali vedno, ker so v takej manjšini, da jih nemškutarji zmirom terorizirajo in preglasujejo, ne moglo bi se jim očitati, ker oni so opozicija. Da, včasih bi bilo celo prav, da bi bila narodna manjšina še bolj brezozirna in bi z odhodom kar zborovanje onemogočila, ker bi bili ostanki nemškutarjev nesklepčni. Tako bi se nemškutarji učili svojo dolžnost storiti in v seje prihajati ali pa bi se ne dajali voliti več, kar bi bilo najbolje za mesto. Greuter je dejal te dni na Dunaji v nemcem društvu: wir müssen unseren gegnern zur verlegenheit werden. To bi imeli tudi mi Slovenci skušati — tacim nasprotnikom v oči, kakor jih imamo v nemškutarjih.

Tu so torej trije uzroki, da naj se narodni in vsi neodvisni volilci volitve udeležijo, in za narodne kandidate glasujejo.

Minister Taaffe in naši uradniki.

Tudi praška „Politik“ v svojem prvem članku v listu od vtorka z velikim zadovoljstvom zapisuje, da odkar je grof Taaffe minister notranjih stvari, veje nekako bolj prijazen ton v državnem zboru. Zlasti jej dopada, kakor je tudi nam, obetanje ministra Taaffeja, da bode vse storil, da uradniki ne bodo več pokazovali sovražstva do slovanske narodnosti. Naloge, katere ima v tem oziru grof Taaffe dovršiti, so res teške, ker so zle stvari globoko ukoreninile se. „Na to kažejo, piše „Politik“, glasne tožbe o pristranskem vedenju državnih uradnikov, ki so se slišale v budgetnej debati, tožbe o sistematičnej sovražnosti protislovanskim narodnostim, z jedno besedo, tožbe o osodopolnej napaki, da toliko uradnikov misli, da so nemške stranke privržniki, ne pa služabniki države in ljudstva. Velikemu delu avstrijskih uradnikov je žalibog prešlo razumljenje za to, da ne bi smeli strankarski biti, temuč menijo, da morajo k nemško-centralističnej stranki pripadati, to jim je uže v kri in meso zalezlo.“

„Veseli nas, piše češki organ dalje, da

besede, ki jih je v budgetnej debati govoril minister Taaffe, kažejo, da hoče te tožbe uslišati in pomagati. On nij tajil, da bi uradniki politično ne presegali svojih mej, kakor so kaj takega tajili njegovi centralistični predniki, on obžaluje temveč „če se je res s sovražnostjo katerih uradnikov nasproti slovanskemu narodu narodni čut žalil.“ On obeta celo: „da bode na to delal, da bodo uradniki pred očmi imeli, kako oni svoje dolžnosti skrunijo, če žalijo ali če so protivni katerikoli narodnosti, naj si bode slovanska ali nemška.“ Naša birokracija je z gospodujočo sistemo tako v jednostransko politiko porinena — končuje „Politik“ svoj članek, večini prebivalstva tako odtujila se, da bode treba mnogo truda, da se ta rakova rana zazdravi. Gotovo je pa tako zdravljenje visok cilj za poštenega in razumnega državnika. Upajmo, da ima grof Taaffe ta cilj pred očmi.“

Angleži zopet v Afriki tepeni.

Denes je prinesel nam telegram novico, ki je gotovo Angleže zopet silno vzburla. Spet so Zulusi divjaki v južnej Afriki grdo pretepli ošabne Britance, te zagovornike turškega barbarstva, te zaščitnike suženstva južnih Slovanov.

Iz Londona se namreč telegrafira 9. t. m. o vojski Angležev s Zului v Afriki, da je 4. marca 4000 Zuluov napalo angleško, živež vozečo kolono, katero je spremljalo 104 vojakov na potu od Derbyja v Lueneburg; 40 angleških vojakov s stotnikom vred so Zului ubili, 20 angleških vojakov se pogreša (torej so jih najbrž Zului ujeli) in samo 40 mož cele angleške kolone se je prebilo v Lueneburg. Angleži so izgubili 20 v ož z živežem in strelivom.

Ta nova Jobova vest bode, kakor rečeno, Angleže silno vzburla. Ko so bili ondan prvič tepeni, mogli so se izgovarjati, da so bili iznenadejani. Ali zdaj, ko so Angleži uže toliko pomoči v Afriko poslali! Zdaj, ko je minister v parlamentu slovesno obljubil, da se bode „škoda brž popravila!“ Angleži imajo nesrečo. Nam Slovanom jih nij treba obžalovati. Povračuje se jim!

se bodedo sklicavali ali povsod, ali pa nikder, ali vsi, ali pa nobeden, privilegijev ni — to terja doslednost in v našem pripadu tudi še pravica — kakor bodedo sprejeli načelo, da se imamo ozirati na hrvaščino, ali pa naščino hrmetično od nje zapreti. Na jezikoslovnem polji ne poznamo nikakega „imperatorja“, nikakega samosilstva.

„Začeli so tako pisati, ne udostojivši nas nikake podkrepe z razlogi,“ to je res, a po našem mnenji delali so prav, ker tako so na mah zaprli pot vsem „jezikoslovnim opazkam“ in podobnim člankom, saj se vidi, koliko koristi, ko smo mi predlogovemu znaku „u“ dodali podkrepo številnih razlogov, in ko smo hoteli to podkrepo še bolj podkrepiti — razlogi še na dan neso mogli.

Pomnimo, kako je g. Levstik čitateljstvo udostojil „podkrepe z razlogi“, kazavši da gorenjska pisava nimam je napčna in prava le nemam. Nasul je celo perišče krepkih razlogov, navajal pisatelje in učenjake na glas, kazal na Hrvate in druge Slovane (gl. die slovenische

Sprache, str. 106, 107, 108) — ali se je kdo zmenil za njegove razloge? Več nego deset let je njegova slovnica na svitem, pa le v edini „Narod“ je ta oblika po pravici prodrla, v drug časopis pa malokateri, skoro nobeden, in sam g. C., ki hoče, da je z razlogi udostojen, Levstikovo udostojanje prezera, piše: nimam.

Gospod C. se poslužuje enakoslovja, da ovrača obliko na *ij*, toda takega, ki ne sodi; samostavniki primerjati z glagolom, v tem slučaju ni prikladno: *kostij*, *hitij*. Raje naj bi bil primerjal genetijski sing.: *kosti* z gen. plur. *kosti*, in uveril bi se bil, da tukaj je razloček v glasu; če rečem: belota slonove *kosti*, ta *i* ni ravno tisti, kakor če rečem: dragota slonovih *kosti*, to bode vsagdo čutil. Tak razloček delajo tudi Čehi, pišeči gen. sing. *kosti*, a gen. plur. *kostí*, tedaj dolg vokal. Zatorej je prav, če pišemo: akademija *znánostij*, v znanje, da Hrvati imajo akademijo *scientiarum*, a ne akademijo *scientiae*.

Zopet moramo opaziti, da je jako čudno, ako g. C. po vsej sili razliko najti hoče mej

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. aprila.

Gospodska zbornica je imela 8. aprila kratko sejo, v kateri je bil sprejet znani predlog o priklopljenji Špice k Dalmaciji.

Dunajska uradna „Wien. Ztg.“ priobčuje ministersko naredbo, s katero se odpravlja prepoved uvažanja in prevažanja blaga iz Rusije. Nemci in nemškutarji so ob svojo kugo, ki jim je tako dobro služila za ščuvanje na Rusijo.

Ker notranja politika zaradi praznikov miruje, pošilja *magjarski* listi svoje želje po svetu. Iz Pešte je bila namreč te dni raznesena novica, da pride za vojnega ministra namesto grofa Bylandt-Rheidta, ki je na odpustu, — Magiar baron Edelsheim-Gyulai. Pa to se, hvala Bogu, uže od vseh strani prekljuje. Res, da nam nič drugega ne manjka več, nego da se vojno ministerstvo v magjarske roke pride!

Vnanje države.

Bolgarsko narodno zbranje v Trnovu j, kakor „Pol. Corr.“ javlja, sklenilo, naj knez Dondukov nov bolgarsk narodni zastop dá voliti, da bode še le ta kneza volil Nove volitve naj se tako vrše, da bodo na 10.000 možkih prebivalcev prišli po trije poslanci.

Dalje poroča „Pol. Corr.“: Narodno zbranje je glasovalo za to, da se ustanovi velika in mala narodna skupščina, kakor jo imajo Srbi ustavno. Ob enem se je sklenila popolna tiskovna svoboda.

Z mešano okupacijo bolgarske Rumelije na vse zadnje ne bo nič. „Agence Russe“ poroča: Velevlasti delajo zdaj na to, da se dobi kombinacija, katera bi nadomestovala mešano okupacijo, ker se je meinarodna komisija izrekla zoner to, da bi Turki vmarširali v vzhodno Rumelijo.

Albanska deputacija, ki se trudi za to, da se ne bi Epirus h Greciji pridružil, prišla je 9. aprila v Rim.

Na Italijanskem ugibljejo, zakaj je Garibaldi ravno zdaj s svojega samotnega otoka prišel v Rim. Ugiblje se, da morda je njegov prihod vendar v kakej zvezi z naklami, zbrati legijo, ki poide Grkom na pomoč, če bodo za orožje prijeli. — Iz Milana se poroča, da prefekti opazujejo neko skrivno nabiranje prostovoljcev. — Sicer pa telegram iz Rima poroča, da je sam italijanski kralj Humbert Garibaldija v Rim došlega obiskal in se skrivno dogovarjal z njim.

Dopisi.

Iz Rojana 7. aprila. [Izv. dopis.]

Od nas uže precej časa néste zvedeli novic

urezati in vrezati — kjer je ni, ker je narod ne pozna, tukaj pa, kjer je razlika, ker jo narod ima, to razliko zanikava, češ, da si jo „samo obražamo“.

Rekli smo, da po vsej pravici pišemo gen. plur. s končnico *ij*, in sicer 1. glede na staroslovenščino, ki gen. plur. piše s končnico *ij*, tedaj *kostij*, da ga loči od gen. sing. *kosti*. Staroslovenščina bi te končnice *ij* gotovo ne bila privzela, ko bi ta razlika že takrat obstajala ne bila. 2. glede na narodni jezik, ki je to razliko ohranil do današnjega dne, in torej je prav, da je različni glas v govoru tudi v pisavi razviden. 3. glede lastnih besed g. C. ki pravi, da se morajo ohraniti „vse odličice ali nuanse“ v jeziku, da se s tem priljubi tudi „gosposkim ustom“. Ako g. C. odličice nahaja ondi, kjer so le dozdevne, umišljevaue, koliko bolj bode petrdil „odliko“ s končnico *ij*, ki zares mej narodom živi, ki je resnična in torej nje pisava ne more biti „brezrazborna“.

Gospod C. spoznava, da iz izvodov gosp.

narodnega gibanja, — torej sem jaz tako prost in vam nekaj malega za vaš cenjeni list pošiljam.

Znano vam bode uže, da je, hvala slovenskim volilcem, tudi v našem, to je IV. okoliškem okraji narodni kandidat zmogel, akoravno so si Ferlugov Mihec in drugi lahoni veliko prizadejali, da bi svojega lahona spravili na stol v mestni zbor. In sicer je borba huda bila kakor na Proseku. Pa nijsmo se dali podjarmiti. A kdo pa je bil, in kdo bode največji slovenski agitator? To je bila in je slovenska čitalnica in nje trobojnica, katera nam je vedno pred očmi, in katero vsak domačin čisla in slavi. Torej živeli slovenski volilci IV. okraja!

Ker sem pa ravno o naše čitalnici uže nekaj omenil, pristavim še to, da ona vedno širi slovanski duh, in krepko vse italijanske napade odbija, ter stoji kakor trdnjava na bregu adrijskega morja. — Navesti bi vam imel pač veliko dobrh lastnostij in tudi napak, katere so se v to društvo urinile, ali tu nij mesto zato, hočem le samo zadnjo veselico popisati. V nedeljo 6. t. m. je napravilo to društvo veselico s prav zanimivim programom, in priljubljeno igro: „Dva gospoda in jeden sluga“. Vse točke razen petja, katero nij na vrsto prišlo (kajti rojanski pevci so bili zadržani priti) so se prav dobro vršile. Igra, akoravno uže znana od meseca oktobra lanskega leta, vendar je občinstvo zelo zabavala, kajti ako naš g. „Ižanski“ nastopi, more uže vsacega človeka dobra volja prijeti, da na življenja muke pozabi. On je vedno kos svoje nalogi, naj bo komična ali druga; velikokrat nam je on vesele večere napravil. Pa ne samo v igri, ampak tudi v petju se odlikuje, kajti njegovi kupleti so izvrstni bili. Akoravno mu je v nedeljo občinstvo s ploskanjem pokazalo, da ga čisla, ker zasluži, moram v imenu več udov in poslušalcev mu tu še očitno hvalo priznati.

Prostin in Grdin (gg. Pekl in Wolf) v vsem obziru dobra, in tako rekoč stalna igralca, sta tudi ta večer bila na svojem mestu, in občinstvo je tudi njima veliko hvale priznavalo. Pavline, gospodične Ludovike Hušek pa uže nij treba več hvaliti, in se jo više ne more, kajti ona je, kakor pravi domačin „od znane garde“, in to nam je tudi v nedeljo pokazala,

stala je na deskah s tako gotovostjo, kakor bi bila le samo zato izurjena. Lizika, gospodična Julči Hakel nas je po dolgem odmoru vendar še s svojo lepo naravno igro počastila, kajti ona se le redkoma dá na deske postaviti, ali kadar je na njih, je gotova najsijajnejše zmage, njen mili glas in gibčno vedenje mora vsakemu dopasti, in tudi ona je žela pohvale obilo, ker kot Lizika je vzbujala splošno zadovoljnost, in vedla se je z Ivanom prav naravno in ne prisiljeno.

Z Dunaja 7. aprila. [Izviren dop.] Poljsko dijaško društvo „Ognisko“ dobilo je tudi pred kratkim okusiti strogost dunajske policije. Poljski državni poslanec Hausner bil je od društva naprošen, naj bi v društvu o nečem predaval. Hausner je hotel želji društva ustreči i naznanil je predsedništvu „Ogniska“, da hoče 5. aprila predavati „o statistiki človeške bede.“ Naznanilo je to vseh dunajskih časopisih; bili so nabiti plakati; ustopnice prodajale so se v različnih knjigarnah i kavarnah. Razprodalo se jih mnogo, i v obče je bilo zanimanje za to predavanje veliko. V slednjem trenutku pak je policija predavanje prepovedala, i sicer zarad tega, ker nij ničesa zaključeno v pravilih društva o takovih predavanjih. Nekateri trde, da se je policija bala, da ne bi Hausner v svojem predavanju Rusije upletal posebno na ozir vnanjega ruskega stanja; hotela je policija na ta način menda zapreči demonstracijo proti Rusiji. Nij tajiti, da ima policija „ordre“, posebno na ruska i poljska dijaška društva na Dunaji strogo paziti.

Mej Poljaci, osobito mej poljskimi študenti vseh vrst razširjava se — kakor trde — čim dalje bolj socijalistička agitacija. Nedavno so v Lvovu u Krakovu zaprli več študentov radi razširjanja „nihilizma.“ Neki poljsk študent je baje pred 10. dnevi streljal na poljskega žlahtiča, a ga nij zašel. U Lvovu so zaprli 22letno deklico tudi radi nihilističke propagande. K zvezi z zapretjem poljskih študentov je gotovo tudi preiskava i zapor mej tukajšnjim poljskim dijaštvom. Bivšo soboto dala je tukajšnja policija 5 dijakov (tehnikov i medicinarjev,) 4 Poljake i jednega Srba v zapor. Našla je policija v stanovanju v zapor dejanih več brošur, proklamacij i revolucionarnih pesnij maloruskega pesnika Sevčenka,

ravno tako socijalistički list izhajajoč v Londonu. —

Po zaslišanji se je izvedelo, da agitacija teh mladih dijaških socijalistov nij oslonjena proti Avstriji temveč proti Rusiji. (!)

Vnanje ministerstvo je tudi pred par dnevi za Avstrijo prepovedalo češk delavsk list, ki izhaja v Novem Jorku v Ameriki.

Kakor se vidi, se v Avstriji tudi zelo boje socijalizma.

Z zapiranjem in kaznimi pak se bode teško in malo iz Evrope izkoreninila ta kužna bolezen na človeštvu. Ideje, dobre ali dvomljive, imajo tem več zaveznikov, tem več je žrtva. — Perunov.

Domače stvari.

— (Volitve v Ljubljani.) Agitacija nemškutarjev je uže precej živa postala. Za tretji razred ponujajo „nujno“ gg. Bamberg, Matijana in Ahtschina. Teh treh imen naj torej naši narodni volilci ne sprejemajo. — Ker je, kakor vidimo, letos precej mnogo narodnih volilcev bilo prestavljenih iz III. v II. razred, nekateri so bili pa izbrisani, treba je, da vsi narodni volilci III. razreda gotovo volit pridejo. Zanašanje na rek: „saj je družih zadosti, ki bodo brez mene dobro opravili, v tem razredu smo gotovi“ — bi o bi nevarno.

— († Janez Parapat.) V Zagradci pri Krki je v svojej najlepši dobi umrl obče znani slovenski pisatelj župnik Janez Parapat, jeden najboljših naših zgodovinarjev in jeden literarno najomikanejših in najdelavnejših slovenskih mladih duhovnikov, od katerega je naše slovstvo še mnogo dobrega pričakovati smelo. Bl je stoprav pred nekoliko tednov z gorenjskih hribov v dolenski Zagradec prestavljen, in ko je doli šel, izražal nam je tu še veselje, da bode vsaj v dolini, kar bode za njegovo zdravje bolje. Namesto zdravja, našel je doli rano in nepričakovano smrt! — Mej njegovimi spisi je najtemeljitejši zgodovina turških vojak na Slovenskem, katero je izdala Slovenska Matica, katera izgubi s Parapatom jednega prvih svojih delavcev in najboljših odbornikov.

— (Priateljem petja) naznanjamo, da bode drevi, kakor vsako leto o velicih

prof. Levca (gl. Jahrber. d. Ober-Realschule, 1878, 13) razume, da v slovenščini se ima pisati gen. plur. živál, a ne žival, ali celo živalj. Tukaj se prav očitno vidi oni način slovnikovanja, ki ga tako zavračamo, namreč nagnenje, oblike delati; ravno zato je pa g. C. tudi pravo pot zgrešil. Poslušati je narod najprej in potem bomo naznanili, da je vse ležeče na akcentu, a ne na staroslovenščini, kakor meni g. C. Ravno to besedo smo mi posebno skrbno mej narodom zasledovali, ker se nam je nje sklanja v slovnici zdela nenaravna. Zvedeli smo, da ima beseda žival dva naglasa v pluralu: jednega na zadnjem zlogu, a jednega na predzadnjem, in po tem naglasu se ravna sklonov oblike. Omeniti pa moramo, da po nekojih krajih se do sledno naglaša zadnji zlog, po drugih dosledno predzadnji, po drugod pa, in to zlasti na Kranjskem, naglas mešajo. Od todi menda prihaja, da se v g. Levstikovi slovnici „žival“ tako čudno giblje. Če je naglas na pred zadnjem zlogu, se žival tako-le sklanja: nom. živáli, gen. živál (l tukaj je izgovarjati

kot nemški l, dokler ne dobimo boljšega pravopisa) dat. živálím, loc. pri živálím, instr. sè živálmi (tudi tukaj je treba drugega el, ali pa moramo v slovnico izjemno postaviti.) — Če je naglas na zadnjem zlogu: nom. živali, gen. živalí (= ij) — tedaj ne živáli — dat. živalém, pri živaléh, sè živalémi. Vidno je iz tega, da oblika gen. plur. živál, živalij, je po narodni izreki popolnoma opravičena in oblika živá'í je popolnoma napčna, ker narejena. Beseda žival ima dva naglasa in torej tudi dvojne oblike. Pa so tudi besede, ki imajo ali samo zadnji naglas, ali pa samo predzadnji, in torej tudi tem naglasom pristojne oblike. N. pr. nom. pl. dúri, gen. dúr, ne durij, ker se tako nikjer ne govori; niti, gen. nít, ne niti, ker se beseda nikjer ne govori z naglasom na zadnjem zlogu. — Klopí gen. klopíj, ker se ne govori: klópi; ostí, gen. ostíj, ker se ne govori ósti. Iz tega zopet vidimo, da je tudi Trubar prav pisal daver-dúr.

Da-si je ta oblika ij dobra slovenka, in na svojem pravem mestu stoječa, bi vendar

mi raje videli mesto pridetega j, akus(')na i, in to — glede Hrvatov.

Glede predlogovega znamenja „pa“ rečemo: Ako ne maramo napredovati v pisavi narodni, ako ne maramo pospeševati jezikovega razvoja, ako ne maramo jedinsti jugoslovanske, ako se hočemo s takim razločevanjem še dalje smešiti — pišimo: v. Ako pa hočemo, da se naš jezik narodno razvija, ako smo prepričani, da se imamo najprej ozirati na Jugoslovane, ako hočemo učiniti, da bode i prostak znal prav zapisati ta predlog, ako smo napredni Slovenci, za naroda svojega napredek in omiko uneti Slovenci — pišimo: „v“, v kar nam Bog pomozí!

Opomba: Dijaki, imajoči nenapredne učitelje, naj ne pišejo „u“, ako dotični učitelji tako ne marajo. Ako bi pisali, kljubovali bi učiteljem, a to ne gre; pa tudi sebi samim bodo škodili. Kader bodejo razborni, pisali bodo, kakor bodo hoteli — po dobrem znanem prepričanju.

petkih, v tukajšnji stolni cerkvi sv. Miklavža pel mešani in moški zbor več skladb najglasovitejših komponistov. Začetek ob 1/2 8. uri zvečer.

— (Prestavljen) je g. Jurij Schweiger, c. kr. policijski nadkomisar iz Ljubljane v Celovec, od tam pride sem na njegovo mesto g. Janez Parma. — G. Schweiger je kot slovenščine zmožen, pravičen in objektiven mož v vseh krogih in povsod, kjer je še dozdaj bil, veliko spoštovanje užival, zato obžalujemo, da takega moža iz Ljubljane prestavlja.

— (Iz Zagreba) se nam piše: Za Bosno so dobili v Zagrebu 4 finančni činovniki dekret, mej temi tudi računski oficijal Franjo Oblak. Obvezal se je vsak najmanj 2 leti ostati v Sarajevu, a potem jim bode povratek težek, ker se bodo njihova mesta tukaj popolnila.

— (Podporno bolniško društvo črevljarijev) ima svoje ustanovno zborovanje v nedeljo 13. t. m. ob 1/2 3 popoldne v gostilni pri „kroni“ v Gradišči. Mojstri in pomočniki so uljudno vabljeni k zborovanju, pri katerem se bodo tudi udje vpisovali.

— (Cirkus Sidoli,) ki daje nekoliko dnij sem svoje predstave, je, kakor se kaže, še od onega časa, ko je bil vzdanič v Ljubljani, močno priljubljen, kar svedočijo njega pri vsaki predstavi polni prostori. V njem se vidi mnogo zanimivega, kar se tiče jahanja na konjih in telovadbe na trapezu; pri nas v Ljubljani se redkokdaj kaj boljšega vidi.

— (Za veliko noč.) Piše se nam od tu: Včeraj je pobil mesar g. Črné ónega velikana vola, ki ga je dobil z Dolenjskega; v mestnej mesnici se lahko denes cel dan vidi.

— (Iz seje deželnega odbora kranjskega 4. aprila.) Na prošnji županstva občin Kranj in Semič bode deželna deputacija najudanejša voščila omenjenih občin k srebrnej poroki 24. aprila Nj. Veličanstva naznanila; — volitev deželnega poslanca vit. dr. Ludw. Gutmansthal-Benvenuttija iz kurije velikih posestnikov namesto vit. dr. Jul. Vesteneka se bode deželni zbor v potrjenje predlagala; — statute (pravila) dekliške sirotišnice na Poljanah, v katero ima priti po sklepu zadnjega deželn. zbora tudi 20 sirot na troške sirotiškega zaklada, je deželni odbor pregledal, in z malimi premembami sprejel; — vodstvo deželnega gledališča za prihodnjo sezono oddalo se je prejšnjemu vodji Emilu Ludwigu; — vsled Najvišjega potrjenja v zadnjem deželnem zboru sklenenih prememb v ljudskih šolskih postavah od 25. februarja l. 1870. dež. zak. št. 11. in od 29. aprila l. 1873. dež. zak. št. 21. in 22. se deželni šolski svet opozori, da se pri proračunu normalno-šolskega zaklada za l. 1880. na te premembe ozira; — glažuti v Kočevji se za tovarniško ljudsko šolo enkrat za vselej dovoli 50 gld. podpore iz normalno šolskega zaklada; županstvu občine trzinske se na prošnjo na deželni zbor za odvratanje povodnje Pšate naznani, da se omenjena prošnja po vodnej postavi izroči okrajnemu glavarstvu kamniškemu v rešitev, in da naj se občina obrne na kmetijsko družbo za naklonitev denarne podpore iz dotacije, katero ima kmetijsko ministerstvo za zboljšanje (melioracije) zemljišč; — županstvu občine svetega Križa pri Radečah se dovoli pobiranje 23% priklade na davke leta 1879 v podobščini šentjurske; — prošnja

občine Sturija za pobiranje 30% priklade na užitnino l. 1879. in prošnje več vipavskih občin za povečanje občinske takse za občinske mere pri prodajah vina na debelo, predložile se bodo deželnemu zboru v potrjenje; — županstvu občine Cerkljane se naznani, da se v porazumljenji s c. kr. deželno vlado združenje z begunjsko občino potrdi; — županstvom se naroči spolnovanje deželne postave od 17. junija l. 1870. zaradi pokončavanja gosenc, hroščev in drugih sadju in zemljiškimi pridelkom škodljivih mrčesov, se iz deželno-kulturnega zaklada 100 gld. dovoli in kmetijski družbi na razpolaganje dá za darila za posebno marljivo pokončavanje teh mrčesov; — županstvu občine sv. Križa pri Kostanjevici se odgovori na prošnjo za podporo k troškom za straženje hrvatske meje, da se ne zatrosi govejo kugo na Kranjsko, da naj se za povračilo teh troškov iz državne blagajnice obrne na c. k. okrajno glavarstvo, kateremu naj dotične troške izkaže; — predlog vodstva deželnih dobrotelnih naprav se odobri, da se izpusti 16 mirnih neškodljivih blaznih iz norišnice, da se naredi prostor za sprejem nevarnih norcev; vsled deževnega vremena lanske jesen se po predlogu glavnega odbora za obdelovanje ljubljanskega mahú izjemno dovoli to spomlad požiganje močvirja do 15. maja.

Razne vesti.

* (Roparsk umor.) V Ferišancih na Hrvatskem je v noči mej 30. in 31. marcom neznan človek umoril vdovo Klinger. Zjutraj 31. m. m. je prišel namreč neki sosed, da bi si od vdove nekaj izposodil, a so bila še vrata zaprta; pogleda skozi okno v sobo, in vidi vdovo neoblečeno na tleh ležati. Vrata so na to skupaj poklicani ljudje vlomili, da bi vdovi pomagali, ali ta je bila že mrtva. Zlikovec jo je bil večkrat z nožem sunil, jo še udušil, pobral ves vdovin lišp in denarje, okolo 200 gld., potem pa jo popihal, — kam? se ne vé.

* (Umor.) Dne 11. marca se je vlegel hrvatski kmet Ferko Farkaš in Govedjega polja blizu Pakraca zvečer na svoj voz v dvorišči spat, a zjutraj so ubitega našli na vozu. Pravijo da ga je sam brat ubil.

* (Kralja iščejo), prav za res, angleški misijonarji. Ti so v vzhodnej Afriki pridobili divjake v Usambari za-se in bi radi zdaj črnecem še kacega belega kralja postavili.

Dunajska borza 10. aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	65	gld.	05	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	65	„	45	„
Zlata renta	77	„	30	„
1860 drž. posojilo	118	„	—	„
Akcije narodne banke	810	„	—	„
Kreditne akcijske	245	„	50	„
London	117	„	20	„
Srebro	—	„	—	„
Napol.	9	„	34	„
C. kr. cekini	5	„	56	„
Uršavne marke	57	„	60	„

Za Bosno se išče:
dobro izurjen trgovski pomočnik, kateri zna kupiti sam voliti, in mu je znana kupnja z liketjem in vinom, in l. maja t. l. mora vstopiti v službo; za na novo z vsami potrebami pripraviti izdelani dve veliki kantini v Kiševu in Kadivodu; 2 dobro zvečena ožena kmetijska zemljišča, katere bi takoj vsi pila in vsak okoli 500 gld. kave, cije položila. (140)

Tuji.

10. aprila:

Evropa: Kernstock iz Grada. Pri Mailéu: Kette iz Vrhnike. — Bellak iz Grada. — Hohenster iz Dunaja. — Jonke iz Kočevja. — Kosch, Polak iz Dunaja. Pri bavarskem dvoru: Perluz iz Romansa.

Zahvala.

Od mnogih stranij iskreno izkazano sočutje ob priliki žalostne izgube, ki nas je s smrtjo našega ljubljanskega soproga in očeta, gospoda

Vincencija Fischerja,

trgovca in hišnega posestnika,

tako nenadejano zadela, mnogobrojno spremstvo pri pogrebu, došleci celo iz drugih krajev, posebno v velikem številu iz Domžal, in naposled mnogi darovani krasni venci obvezujo nas, da izrečemo vsem udeležencem javno svojo najiskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani, 10. aprila 1879.

(141)

Zalujoči ostali.

Za velikonočna darila

priporoča

(125—6)

Rudolf Kirbisch,

konditor na kongresnem trgu v Ljubljani,

velikonočne pirhe

od traganta, kandisa, slame in svile.

Vsak dan frišne pince, potvice in „hases-pastete“.

Oznanilo.

Somenj v Borovnici bi imel biti letos na velikonočni vtorek; zatorej baš na isti dan, kakor na bližnji Vrhniki.

Da se to izpremeni, določujem za tukajšnji somenj dan 23. aprila t. l.

Županstvo v Borovnici,

dné 7. aprila 1879.

(139—2)

Josip Telban, župan.

Kleparski učenci

se iščejo za v Grade, ki se tudi po obojestranskem sporazumljenju takoj sprejmo.

Naslov:

(137—2)

Alexander Wiessner, Spenglermeister, Graz, Leonhardgasse Nr. 12.

WASSERDICHT
ZELTSTOPPE-REGENMÄNTEL
DECKTÜCHER
empfehl
die
Wienerberg-Landgut-Fabrikniederlage
M. JELSINGER & SÖHNE WIEN.
Solide Firmen als Vertreter erwünscht.

Premeščenje.

Podpisani naznanja p. n. občinstvu, da je svojo prodajalnico pred zvezdni drevored, na oglu glediščnih ulic, v Cettinovićevo hišo preložil.

Isti ima v zalogi veliko izber najnovejših

klobukov, razne čepk, kakor tudi kožuhovino.

Kožuhovina se mej poletjem skrbno shranjeva: najboljše se priporoča

(133—2)

Anton Krejči, kožuhar.